

Harri Ahonen

Pohjois-Norjan

kauneimmat luontokohteet

o-----x

**Retkeilijän Finnmark
– Varanginvuonolta Altaan**

TAMMI

1766

No 344

1766
No 344

Harri Ahonen

Pohjois-Norjan kauneimmat luontokohteet

o-----x

Retkeilijän Finnmark
– Varanginvuonolta Altaan



TAMMI
HELSINKI

© Harri Ahonen ja Tammi 2022
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Teksti ja valokuvat: Harri Ahonen
Taitto ja kartat: Atte Kalke

ISBN 978-952-04-3170-9
Painettu EU:ssa

Sisällys

Kiitokset	8
Lukijalle	9

I

Finnmark retkeilyalueena

Kulttuuritaustaa lyhyesti	13
Finnmark kolmella kielellä: norja, kveeni ja pohjoissaame	13
Toisen maailmansodan perintö	14
Matkaaminen	16
Autolla, julkisilla, meritse tai lentäen perille	16
Yöpyminen	17
Retkeilyohjeita	19
Merkityt ja merkitsemättömät reitit	19
Perletur	21
Maastopyöräily	22
Esteettömät reitit	23
Telttailu, levähdyspaikat, kalastus ja jokamiehenoikeudet	23
Hyönteiset	24
Sää	25
Kirjan käyttö	27
Reittikuvaukset	27
Reittien vaativuudet	27
Pitemmät vaellusreitit	28
Kartat	30
Reittien symbolit	31

II

Päiväreittikuvaukset

Karášjohka	34
K1 Stuorrageađgi	36
K2 Mánnevárri (280 m).....	36
K3 Divrran (168 m).....	37
K4 Máđijávri (191 m) tursti	38
K5 Háldi (347 m).....	38
K6 Báhkilvárri (460 m)	39
K7 Ássebákti kultursti.....	39
K8 Iešvárri (419 m).....	40
K9 Stuorra Guorpmet (429 m).....	40
K10 Muvraaláš (427 m).....	41
Guovdageaidnu	42
G1 Nuortamanjávri (343 m).....	44
G2 Ginalvárri (432 m).....	44

G3 Goaskinvárri (527 m)	45
G4 Beahcegašvárri (522 m).....	46
G5 Náibesčohkka (520 m).....	46
G6 Ávži: Goachtečohkka (506 m).....	47
G7 Ávži: Muvravárri (585 m)	48
G8 Ávži: Bealjažat (576 m)	48
G9 Raisjávri (444 m).....	49
G10 Pikefossen.....	49

Alta

A1 Hjemmelufttoppen (182 m)	52
A2 Sakkobadne (260 m).....	53
A3 Nordlysobservatoriet Halde (906 m).....	54
A4 Auskarnes (45 m)	55
A5 Storbikneset.....	55
A6 Svartberget (211 m).....	56
A7 Áilegas (538 m).....	56
A8 Komsa (213 m).....	57
A9 Sieidiodden.....	57
A10 Lathari	57
A11 Nussura (282 m).....	58
A12 Lille Raipas (286 m).....	58
A13 Skoddevarre (330 m)	59
A14 Nallovarrehytta	59
A15 Orvvošjohka	60
A16 Sautso.....	61
A17 Dønnevarri (494 m)	62
A18 Evakueringshula i Løkengdalen (Lille Leresfjord)	63

Hasvik ja Loppa

HL1 Olderbakkfjellet.....	66
HL2 Øksfjordjøkelen	66
HL3 Måsetoppen (34 m).....	67
HL4 Øksfjordfjellet (374 m).....	67
HL5 Middagstinden (830 m)	68
HL6 Sørøya: Store Sandvika.....	69
HL7 Sørøya: Stangeneset.....	69
HL8 Sørøya: Løva (325 m)	70
HL9 Sørøya: Kvithellarhula.....	71
HL10 Sørøya: Nordsandfjorden	71
HL11 Sørøya: Sørsandfjorden	72
HL12 Sørøya: Stabbeneset (90 m).....	72
HL13 Sørøya: Fuglen (374 m)	73
HL14 Sørøya: Darup	73

Hammerfest	74	N6 Slettnes	117
H1 Gammelveien	76	N7 Klubbfjellet (247 m).....	118
H2 Skansen ja Struve	76	N8 Kirkefjellet (140 m).....	118
H3 Storfjellet (328 m).....	77	N9 Kifjordhumpen (230 m).....	119
H4 Tyven (418 m).....	78	Tana	120
H5 Kvalfjordfjellet (377 m)	78	T1 Vardefjell (380 m).....	123
H6 Kirkegårdsbukta	80	T2 Hjellnes.....	123
H7 Brattneset (86 m)	80	T3 Auskarnes	124
H8 Ytter-Forsøl	81	T4 Grønneset.....	124
H9 Seiland: Fiskebuktholmen.....	81	T5 Høyholmen.....	125
H10 Seiland: Skarvfjellet (352 m)	82	T6 Alggašvárri (570 m).....	125
H11 Seiland: Tindstua	83	T7 Jievjamiesoaiivi (219 m).....	126
H12 Sørøya: Finnvika	83	T8 Bokcávrri (213 m).....	126
H13 Sørøya: Sandfjellet (232 m)	84	T9 Suolovárri (280 m).....	127
H14 Sørøya: Bastafjorden	84	T10 Kong Oscars varden (255 m).....	128
H15 Sørøya: Mefjord.....	85	T11 Gollevárri kultursti.....	129
H16 Sørøya: Vassvika.....	85	T12 Uhcasearbaš (218 m).....	129
H17 Sørøya: Tarhalshytta.....	86	T13 Buolbmátčohkka (285 m).....	130
H18 Storbuktelva.....	87	T14 Rásttigáisá (1066 m).....	131
Måsøy ja Nordkapp	88	Varangerhalvøya	132
MN1 Havøysund: Russehullet	90	V1 Berlevåg: Molvikbukta.....	135
MN2 Havøysund: Varden (139 m).....	90	V2 Berlevåg: Stigen (224 m).....	135
MN3 Havøysund: Storvika	91	V3 Berlevåg: Kvitnes	136
MN4 Havøysund: Guriholneset.....	91	V4 Berlevåg: Bukkekeila	137
MN5 Havøysund: Sukkertoppen (384 m)..	92	V5 Berlevåg: Tanahorn (266 m).....	137
MN6 Rolvsøya: Kalven (152 m).....	92	V6 Berlevåg: Veidnesodden	138
MN7 Rolvsøya: Eidvika.....	93	V7 Berlevåg: Kjærlighethaugen.....	138
MN8 Rolvsøya: Trollfjord	93	V8 Berlevåg: Grønneset.....	139
MN9 Rolvsøya: Dua (305 m).....	93	V9 Båtsfjord: Syltevika	140
MN10 Rolvsøya: Stigfjellet (264 m).....	94	V10 Båtsfjord: Ovnen	141
MN11 Nordkapp: Storefjell (319 m).....	95	V11 Båtsfjord: Hardbakken	141
MN12 Nordkapp: Kjelvikkaret.....	96	V12 Båtsfjord: Seglodden.....	142
MN13 Nordkapp: Skipsfjordneset (222 m).....	97	V13 Vardø: Skagodden.....	142
MN14 Nordkapp: Kirkeporten.....	98	V14 Vardø: Vardøhus festning.....	142
MN15 Nordkapp: Knivskjelodden	98	V15 Vardø: Kiberg	143
Porsanger	100	V16 Vardø: Komagvær	143
P1 Oldereidneset.....	102	V17 Vardø: Komagdalen fuglesti	144
P2 Argus	103	V18 Vadsø: Ekkerøya	145
P3 Brenelvfjorden	104	V19 Vadsø: Nattfjelldalen.....	146
P4 Meardevárri (489 m).....	105	V20 Vadsø: Nattfjelldalen-vesiputous.....	147
P5 Nuorttat Njeaidán (519 m).....	105	V21 Vadsø: Vadsø natur- og kultursti	148
P6 Stuorra Biñalvárri (528 m).....	106	V22 Vadsø: Svanevannet	149
P7 Fossekulpen.....	107	V23 Nesseby: Mortensnes	149
P8 Stabburnes.....	107	V24 Nesseby: Storfjellet (121 m)	150
P9 Činavuohppi.....	108	V25 Nesseby: Nesseby kirke	150
P10 Klubben	109	V26 Nesseby: Álda (171 m)	151
P11 Hesteniemenvaara (190 m)	109	Pykeijä ja Kirkenes	152
P12 Roddenes natursti	110	PK1 Juvrrit.....	154
P13 Časkilvárri (609 m).....	110	PK2 Gáranasčohkka (497 m).....	155
P14 Stáalločohkka (250 m).....	111	PK3 Sankarihaugen-Pykeijä	155
P15 Lasarettmoen kultursti	111	PK4 Ravntinden (468 m)	156
Nordkinnhalvøya	112	PK5 Sopnes (204 m).....	156
N1 Vedvikneset.....	114	PK6 Grenseland-museon bunkkerit	157
N2 Bjørvikfjellet (202 m).....	114	PK7 Appelsinsteinen	157
N3 Middagstuva (231 m).....	115	PK8 Lyngberget (222 m).....	158
N4 Rundhaugen (112 m).....	116	PK9 Øretoppen (465 m)	158
N5 Brattbakken.....	116	PK10 Bøkfjord fyr.....	159
		PK11 Kong Oscar II's kapell	159

A large, dark, layered rock formation jutting out into a turbulent blue sea with white foam. The rock is covered in patches of yellowish-green moss or lichen. The water is dark blue with white foam from the waves crashing against the rock.

Omistettu kolmelle kummille

Kiitokset

Haluan kiittää lämpimästi perhettäni ja kaikkia läheisiäni.
Kiitokset raikuvat Mansesta Hesaan koko Tammen
porukalle ja erityisesti kustannustoimittajalleni.

Kiitän Suomen Tietokirjailijat ry:tä sekä Taiteen
edistämiskeskusta, joiden tuki auttoi saamaan kirjan
valmiiksi. Kiitokset kuuluvat myös Partioaitalle.

Mange hjertelig til Reiseliv Alta, Reiseliv Hammerfest,
Sápmi Næringshage As Porsanger, Kárášjohka/Karasjok
kommune, Porsanger/Porsanki kommune, Tana/Deatnu
kommune og til Varordfører i Sør-Varanger kommune,
sammen med Kvensk Institutt/Kainun institutti,
Naavuonon kielikeskus, Vadsø Fjordhotell, Tana
Familiecamping, Neiden fjellstue, Tufjord brygge og
Kongsfjord Lanthandeln.

Til slut vil jeg si takk til folk jeg traff på tur! Lopuksi kiitän
retkillä tapaamiani kanssakulkijoita! Olivat he sitten
mistä tahansa ja matkalla minne liekään!

Lukijalle

Aurinko kultaa horisontin, sen punertava kajo värjää vuononkin. Hiekkarantaa huuhtovat aallot kastelevat varpaat. Kaukaisuudessa kohoaa jylhä vuorensinämä, lähempänä loivemmin kaartuva tunturinselkä. Valaan selkä viistää vuonon pintaa. Se heilauttaa eväänsä kuin toivottaen retkeilijälle hyvää matkaa, kielestä riippumatta.

On siis aika napata töppöset jalkaan ja ottaa suunta kohti Norjan upeinta aluetta Finnmarkia, jota myös Ruijaksi kutsutaan. Käsissäsi oleva kirja vie sinut halki Finnmarkin koko maankamaran. Matka käy sisämaiden tunturiaavoilta rannikon vuonoille ja saaristoon.

Matkan varrella vastaan tulee 160 retkeilykohdetta Kirkenesistä ja Varangerhalvøyan niemimaalta aina Hammerfestiin ja Altaan sekä moniin muihin huikkeisiin paikkoihin saakka.

Tervemenoa retkelle!



I Finnmark retkeilyalueena





Kulttuuritaustaa lyhyesti

Finnmark kolmella kielellä: norja, kveeni ja pohjoissaame

Finnmark on laaja maakunta, jonka alueella ihmiset, kansat ja kielet sekoittuvat mitä mielenkiintoisimmalla tavalla. Maakuntaan matkaava huomaa pian, että Finnmarkin teiden ja karttojen nimistö on toisinaan yhdellä kielellä, joko norjan bokmål-kielimuodolla tai pohjoissaameksi, toisinaan taas kahdella tai jopa kolmella eri kielellä, jolloin mukana saattaa olla myös kveenin kieli. Lisäksi Finnmarkin itäosissa useat kadunnimet ovat myös venäjän kielellä. Näin on esimerkiksi Kirkenesin (Kirkkoniemi) kaupungissa. Tämä kertoo alueen venäjänkielisestä väestöstä.

Norjan kielessä on kielihistoriallisista ja -poliittisista syistä kaksi eri kielimuotoa: bokmål, joka on yleisempi, sekä nynorsk, jota käytetään lähinnä Norjan länsirannikolla. Bokmål on myös Finnmarkin yleisin kieli. Toisella sijalla on pohjoissaamen kieli (davvisámi), joka on useissa Finnmarkin kunnissa kielivähemmistön asemassa sekä viidessä kunnassa virallisen kielen asemassa viidessä kunnassa (jotka ovat Deatnu eli Tana, Guovdageaidnu eli Kautokeino, Kárásjohka eli Karasjohka, Porsáŋgu eli Porsanger ja Unjárgá eli Nesseby).

Finnmarkin kolmanneksi puhutuin kieli on kveenin kieli (kvensk), joka on lähellä nykyistä suomen kieltä. Se juontaa juurensa Suomesta Pohjois-Norjaan eri aikoina suuntautuneeseen muuttoliikkeeseen. Jo skandinaavisista saagoista, joiden tarinat sijoittuvat 700–1000-luvuille, löytyy mainintoja ”kveenien kuninkaista”.



Kveenien suurin ja tunnetuin vaellus nykyisen Finnmarkin alueelle alkoi 1700-luvulla. Tulijat saapuivat nykyisen Suomen alueelta sekä lähialueilta, kuten Pohjois-Ruotsin Tornionjokilaaksosta. Muuttoliike eteni aaltoina, ja tavallisia syitä matkata ”Ruijan maahan” olivat sota, nälkä ja väestönkasvun paine. Myöhemmin, lähes tyttäässä 1900-lukua, myös pohjoiseen syntynyt teollisuus tarvitsi työntekijöitä. Muuttajien määrää on mahdoton arvioida tarkasti, mutta useista kymmenistä tuhansista on kyse.

1800-luvun lopulla, kun kansallisromantiikka nosti päätään Norjassa, joutuivat kveenit saamelaisten ohella valtion silmätikuiksi. Kielipoliittisia sortotoimenpiteitä harjoitettiin vielä 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla. 2000-luvulla Norjan valtio on ryhtynyt määrätietoisesti korjaamaan vääryyksiä, joista yhtenä tuloksena on muun muassa kveenin kielivähemmistön asema vuonna 2005 sekä oma kulttuurikeskus Kainun institutti eli Kvensk Institutt Pyssyjoella (Børselva). Kveenien kulttuurihistoriaan voi tutustua myös Altan museossa, mistä löytyy lisäksi ainutlaatuinen kallio-piirustusnäyttely. Lisäksi Vadsøn eli Vesisaaren pääkirjastossa on erillinen ja erittäin laaja valikoima suomen- ja kveeninkielistä kirjallisuutta.

Kveenin kirjoitettua asua pystyy melko hyvin ymmärtämään nyky-suomen pohjalta, mutta puhutun kveenin kielen kanssa pitää olla tarkkana, jotta siitä saa selvää.

Edellä mainittujen kielten lisäksi Finnmarkissa pärjää laajasti englannin kielellä. Norjalaiset ymmärtävät jokseenkin hyvin myös ruotsin kieltä, joskin kannattaa muistaa, että vastaus tulee sitten norjan kielellä. Suomen kielellä kommunikointi paikallisten kanssa on sattumanvaraista, joissakin majoitusliikkeissä hieman yleisempää.

Kainun institutti: www.kvenskinstitutt.no

Altan museo: www.altamuseum.no

Vadsøn eli Vesisaaren kirjasto:

<https://vadsobibliotek.no/kv>

Toisen maailmansodan perintö

Natsi-Saksan sotajoukot miehittivät Norjaa vuodet 1940–1945. Tärkeänä tavoitteena oli varmistaa, että Saksan sotateollisuudelle tärkeää Ruotsin rautamalmia voitiin kuljettaa Norjan kautta Saksaan. Norjan kansallisessa menneisyydessä miehitys on traaginen tapahtuma, joka vaikutti yhteiskuntaan laajasti. Finnmarkissa se jätti jälkeensä suurta tuhoa, sillä kun saksalaiset keväällä 1945 vetäytyivät Suomesta ja Pohjois-Norjasta länteen, he pakkoevakuoivat Finnmarkin väestön ja polttivat suuren osan rakennuksista. Vähimmällä tuholla saksalaisten poltetun maan taktiikasta selvisivät maakunnan itäiset osat.

Nykyään toisen maailmansodan aikaiset dramaattiset tapahtumat näkyvät retkeilijälle siten, että monet linnoitusjärjestelmät ja niiden rauniot maastossa ovat suojeltuja kohteita. Näitä ja muita sodanaikaisia rakennelmia on Finnmarkissa kymmenittäin. Suurin osa kohteista on osin tuhoutunut, mutta jäljellä on myös muutama ajan ruostuttama mutta edelleen ehjä rakennelma. Joukossa on muun muassa tähytyspaikkoja, parakkirakennelmien perustuksia, bunkkereita, tykkitorneja, ammusuojia ja piikkilankakeriä.

Sodanaikaisista rakennelmista ja ajan elämästä kerrotaan useissa paikallisissa museoissa. Näitä ovat esimerkiksi jälleenrakennusmuseum Gjenreisningsmuseet Hammerfestissa, rajaseutujen kulttuuriin keskittyvä Grenselandmuseet Kirkenesissä (Kirkkonieni), kuulun saksalaisen taistelulaivan mukaan nimetty Tirpitz Museum



Altassa sekä Kiiiperissä sijaitseva Partisanmuseet, joka kertoo natsseja Neuvostoliittoon paenneista kommunisteista, jotka palasivat takaisin Finnmarkiin partisaaneina. Museoista löytyy ajankohtaisin ja asiantuntevin tieto ihmisten elämästä ja elinympäristöstä Finnmarkissa toisen maailmansodan aikana.

Tässä kirjassa reittikuvauksien yhteyteen on merkitty, mikäli kyseisen reitin varrella on rakennelmia tai vastaavia, jotka kertovat toisen maailmansodan tapahtumista. Nykyään monien tällaisten rakennelmien yhteyteen on sijoitettu informaatiotauluja, jotka kertovat norjan ja englannin kielellä, toisinaan myös saksaksi, mitä kyseisellä paikalla on tapahtunut toisen maailmansodan aikana.

Gjenreisningsmuseet: www.kystmuseene.no
Grenselandmuseet: www.varangermuseum.no
Tirpitz Museum: www.tirpitz-museum.no
Partisanmuseet: www.partisanmuseum.no

Matkaaminen

Autolla, julkisilla, meritse tai lentäen perille

Finnmark on Suomesta käsin helposti saavutettavissa. Autolla sinne ajaa päivässä tai kahdessa riippuen asuinpaikasta. Rajanylityspaikkoja on useita: Kilpisjärvi, Hetta, Karigasjoki, Utsjoki, Pulmanki ja Näätämö. Rajanylitys on pelkkä muodollisuus, ja siirtymää maasta toiseen olisi paikoin vaikea edes huomata, ellei liikennemerkkien pohjaväri samalla muuttuisi. Poikkeuksen muodostaa Kilpisjärven rajanylityspaikka, missä maisemanmuutos on merkittävä ja dramaattinen.

Autoilijan kannattaa ottaa suunnitelmia tehdessään huomioon Finnmarkin teiden kapeus ja mutkikkuus. Keskinopeus tiestä ja liikenteestä riippuen on noin 60–70 kilometriä tunnissa, kapeilla rantateillä vielä alhaisempi. Malti on siis hyvä matkakaveri.



Jotkin retkikohteet sijaitsevat kaukana pääteiltä, ja niihin matkatakseen on ajettava erikuntoisia hiekkateitä. Tämän kirjan reittikuvauksien yhteydessä oleviin saapumisohjeisiin on kirjattu lähestymistien kunto, eritoten jos se on erityisen huono (ks. Kirjan käyttö / Reittikuvaukset, s. 27).

Julkinen liikenne käsittää Finnmarkissa linja-auto- ja meriliikenteen, kun taas rautateitä maakunnan alueella ei ole lainkaan. Linja-autot liikkuvat pääasiassa maakunnan keskustaajamien välillä. Kannattaa huomata, että kesäaikaan vuoroja on vähemmän. Kirjan reittikuvausten yhteydessä olevassa saapumisohjeessa on maininta, mikäli reitin lähtöpisteen läheisyyteen pääsee linja-autolla tai laivalla.

Jos haluaa matkata Finnmarkiin julkisella liikenteellä niin kesäaikaan se onnistuu: Rovaniemeltä on linja-autoyhteys Kilpisjärven kautta Norjan Skibotniin, mistä voi vaihtaa Tromssan ja Altan väliselle paikallislinjalle numero 160, jolla pääsee Sørølan kylälle ja linjan vaihdon jälkeen numerolla 150 Altaan. Suora ja helpompi on linja-autoyhteys Rovaniemeltä Inarin kautta Kárášjohkaan, Porsangerin keskustaajamaan, Lakselviin (Lemmijoki) ja edelleen Hammerfestiin. Varangerhalvøyan niemimaan etelärannalle pääsee puolestaan aina Vadsø'n (Vesisaari) kaupunkiin saakka. Liikenneöitsijänä toimii Eskelisen Lapinlinjat.

Meriliikenne koostuu lautoista (*ferge*), pikavenevuoroista (*hurtigbåt*) ja Hurtigruten-linjalaivaliikenteestä. Lautat ja Hurtigruten ottavat aina autoja mukaan, pikavenevuorotkin toisinaan. Hammerfestin satamassa, jossa ei ole ramppia, autot jopa nostetaan laivojen kyytiin. Kunkin reittikuvauksen alussa olevaan saapumisohjeeseen on kirjattu, mikäli kohteeseen pääsee vain meritse, ja lisäksi mukana on linkki kyseisen merilinjan lipunosto- ja aikataulusivustolle. Hurtigruten-linjalaivalle voi ostaa niin sanottuja etappilippuja ja liikkua auton kanssa tai ilman satamasta toiseen. Hurtigruten pysähtyy useissa Finnmarkin rantakaupunkien satamissa. Reittikuvauksissa on maininta asiasta.

Lentäen pääsee useaan Finnmarkin pieneenkin kaupunkiin, pääasiassa Oslost. Matkustaessa kannattaa muistaa, että lentokentiltä on tavallisesti pitkä matka kaupunkien ja taajamien keskusta. Mahdolliset taksikyydit kannattaa varata etukäteen.

Eskelisen Lapinlinjat: www.eskelisen.fi

Yöpyminen

Finnmarkissa on paljon hotelleja ja leirintäalueita, ja aivan pieniltäkin paikkakunnilta voi löytää kohtuullisen yöpymispaikan.

Kaupungeissa, kuten Altassa ja Hammerfestissa, sekä muutaman pienemmän kunnan, kuten Vadsø'n (Vesisaaren), Tanan ja Kárášjohkan keskustoissa sijaitsevat hotellit ovat standardeiltaan erinomaisia. Keskusten ulkopuolella taso vaihtelee jonkin verran paikasta riippuen.

Päiväretkeilijän näkökulmasta mitään varsinaisia ongelmia ei pitäisi ilmetä, sillä huoneet ovat aina siistejä, sähköä tulee töpselistä ja lämmintä vettä pesuhuoneesta. Toisaalta hieman kalliimmassakin majapaikassa yöpyminen voi tapahtua kerros-sängyissä, ja saunat ja tiskikaapit ovat kaikkialla harvinaisia.

Lomasesongin aikaan, heinä-elokuussa, huoneet ja mökit kannattaa varata etukäteen. Toisinaan käyttöaste voi olla hyvinkin korkea.

Tässä kirjassa yöpymispaikkoja ei ole listattu reittien yhteyteen, ellei kyseinen reitti lähde sellaisen pihapiiristä tai kulje sellaisen ohitse.

Finnmark on retkeilijän unelma!

Kirja esittelee noin 160 päiväretkikohdetta, jotka ulottuvat laajalle Finnmarkin alueelle. Askella rantaviivaa katse horisontissa ja tunturi taustalla – Norjan luonto lumooa retkeilijän.

Pohjois-Norjan upein retkeilykohde Finnmark sijaitsee tunturiaavojen ja vuononlahtien takana. Finnmark levittäytyy Varangin niemimaalta Altan kaupungin länsipuolelle ja on Pohjois-kalotin laajin retkeilyalue. Pohjoisessa vaikutuksen tekevät dramaattiset Sørøyen ja Kvaløyen saaret. Sisämaassa avautuvat laajat tunturimaat, korkeat vuorenhuiput ja syvät kanjonit, kuten Sautso, Stabbursdalen ja Rásttigáisá. Idästä löytyvät tunnetut retkikohteet Vardø eli Vuoreija, Vadsø eli Vesisaari, Pykeijä sekä Kirkenes eli Kirkkoniemi. Kirjassa esitellyt reitit ovat lyhimmillään muutama sata metriä ja pisimmillään muutaman kymmenen kilometriä. Päiväretkikohteet on selostettu tarkasti ja kuvitettu kartoin ja valokuvin.



www.tammi.fi

79.4

ISBN 978-952-04-3170-9

Kansi: Markko Taina • Kannen kuva: Harri Ahonen